

Корнейко І.В., Петрова О.Б. Навчання письма на заняттях з англійської мови для професійних потреб (медицина) // Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 210-річчю ХНМУ та 50-річчю кафедри мовної підготовки іноземних громадян (м. Харків, 23 квітня 2014 року). – Харків: ХНМУ, 2014. – С. 110-116.

Анотація. Корнейко І.В., Петрова О.Б. Навчання письма на заняттях з англійської мови для професійних потреб (медицина). Проаналізовано такий вид мовленнєвої діяльності, як письмо, з погляду навчання його в курсі англійської мови. Запропоновано алгоритм роботи з розвитку навичок професійно-орієнтованого письма на заняттях з англійської мови, що сприяє засвоєнню моделі досягнення комунікативної мети.

Ключові слова: навчання, письмо, англійська мова для професійних потреб, жанровий аналіз

Аннотация. Корнейко И.В., Петрова О.Б. Обучение письму на занятиях по английскому языку для профессиональных целей (медицина). Проанализирован такой вид речевой деятельности, как письмо, с точки зрения обучения ему в курсе английского языка. Предложен алгоритм работы по развитию навыков профессионально-ориентированного письма на занятиях по английскому языку, что способствует усвоению модели достижения коммуникативной цели.

Ключевые слова: обучение, письмо, английский язык для профессиональных целей, жанровый анализ

Annotation. Korneyko I.V., Petrova O.B. Teaching writing at the lessons of English for specific purposes (medicine). Writing was analyzed as a type of speech activity in aspect of its teaching in the course of English. The algorithm has been proposed to develop the skills of professionally oriented writing at English lessons that favours the acquiring the model of attainment of communicative purpose.

Key words: teaching, writing, ESP, genre analysis

**Корнейко Ірина Василівна, Петрова Ольга Борисівна
НАВЧАННЯ ПИСЬМА НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ
ПРОФЕСІЙНИХ ПОТРЕБ (МЕДИЦИНА)**

Харківський національний медичний університет

Письмо – складний для користувачів мовою вид мовленнєвої діяльності: розділеність у часі та відстані автора та читача унеможливають корективи та уточнення в процесі сприймання тексту, отже вимагають від мовлення автора таких характеристик, як точність та безпомилковість (ассигасу). Останні не є такими, що набуваються природним шляхом, а навпаки, засвоюються у формальних умовах [1]. У зв'язку з цим вважають, що письмо має викладатися просто та доступно.

Велика група фахівців з викладання мови вважають, що створення письмового твору є результатом імітації та маніпулювання мовними моделями, які надаються викладачем [2, с. 3]. Метою викладача є ознайомлення студентів зі структурами, які знають ті, для кого мова є рідною.

Вважають, що одна з причин поганих результатів письма англійською мовою є недостатня кількість жанрово-специфічного письма в процесі навчання. Отже, жанрова орієнтація навчання може допомогти у вирішенні цього завдання розвитку навичок письма [3, с.2].

У нашій роботі ми проаналізуємо власний досвід використання жанрового аналізу у процесі навчання професійно орієнтованого письма на заняттях з англійської мови.

За Дж. Свейлзом, жанром вважають клас комунікативних подій, учасники яких мають спільну комунікативну мету [4, с. 58]. Методика аналізу, запропонована ним та розвинута В. Батіа [5], дозволяє описати логічну структуру тексту певного жанру, тобто представити його як ланцюжок ходів і кроків (moves і steps), які мають певну послідовність у творі. Кожен елемент логічної структури несе певну інформацію, таким чином, структура жанру диктує послідовність подання й відбір елементів інформації, які повинні знайти відображення в тексті певного жанру.

Робота над розвитком навичок письма традиційно для концепції мови для спеціальних потреб (ESP) починається з аналізу потреб, який виявляє комунікативні жанри, необхідні для засвоєння. Після цього логічна структура жанру описується у термінах ходів та кроків, а для кожного з них встановлюється властивий лексико-граматичний матеріал. Цей матеріал використовується для створення системи вправ з розвитку навичок написання тексту певного жанру.

Наприклад, послідовність представлення інформації у тезах наукової доповіді можна представити у вигляді такої схеми.

Розділ тексту	Хід	Крок
Introduction	Вступна частина	Контекст (актуальність проблеми, розповсюдженість) Попередні досягнення Недоліки попередніх робіт (невирішені проблеми) Мета роботи
Methods	Опис методики	Опис пацієнтів (кількість, вік, стать, хвороба/ скарга, поділ на підгрупи, контрольна група) або експериментальних тварин (вид, кількість, стать, вага, хвороба, поділ на підгрупи, контроль) Опис використаних методів дослідження /лікування (методики дослідження, процедури, дози ліків, терміни)
Results	Опис результатів	Основні результати Статистична оцінка
Conclusion	Основні висновки	Висновки Рекомендації Гіпотези Перспективи

Кожному крокові властивий певний набір граматичних і лексичних особливостей. Чітка структура та наявність лексико-граматичних закономірностей дають можливість організувати процес розвитку навичок написання тез на їх основі.

Наш досвід демонструє, що написання професійно-орієнтованих текстів є проблемним для переважної кількості студентів, навіть тих, які мають високі результати при написанні тестів або на усній співбесіді. Основними труднощами студентів є незнання правил організації тексту певного жанру, невміння визначати обсяг інформації

та відібрати ту, яка буде висвітлена у тексті, невміння організувати інформацію у тексті відповідно до вимог жанру, невміння відбирати лексику та її невідповідність стилю, недостатнє знання стійких словосполучень, недотримання правил вживання граматики.

Студенти потребують знання стратегій ефективного спілкування, тобто як обирати одиниці мови, необхідні для досягнення комунікативної мети. J. Harmer вказує: "Мова не є лише фрагментами граматики, до неї входять функції мови (запрошення, погодження, непогодження, пропозиція тощо, якими студенти повинні вміти користуватися. Вони також повинні знати про умисність (доцільність), коли говорять або пишуть людям з погляду на те, якою мовою користуються (офіційна, неофіційна, спеціальна тощо)" [6, с. 32].

Отже, розроблена нами система вправ має на меті усунути вказані проблеми та сприяти ефективному письмовому фаховому спілкуванню. Для розвитку навичок письма ми використовуємо такі завдання:

- 1) вправи, спрямовані на засвоєння логічної структури жанру (наприклад, Read the text and divide it into paragraphs);
- 2) вправи для відпрацювання навичок вживання лексики та граматики (наприклад, Open the brackets using the proper form of the verb);
- 3) вправи з закріплення для відпрацювання навичок вживання лексики використання сталих словосполучень (collocations) (наприклад, Choose the proper word); While reading the text you found the following words: effect, drug, trial, indications, side effects, contraindications, dose, intravenous. Define the type of the text);
- 4) вправи для напрацювання навичок написання окремих компонентів логічної структури (наприклад, Use one phrase from each column to describe the purpose of the work);
- 5) написання текстів певного жанру з використанням заданої інформації (наприклад, Use the information of the case notes to write case presentation);
- 6) самостійне написання текстів вказаного жанру (наприклад, Read the article and write the abstract).

Ми використовуємо виконання подібних вправ для навчання написання реферату наукової статті та тез наукової доповіді (Abstract), історії хвороби (Case presentation), лекції, ділових писем (Letter of request, Cover letter), резюме (CV).

На завершення вкажемо, що запропонований нами алгоритм роботи з розвитку навичок професійно-орієнтованого письма на заняттях з англійської мови сприяє засвоєнню моделі досягнення комунікативної мети, поєднує формальні та функціональні аспекти мови, сприяючи їх одночасному засвоєнню, спрощує роботу над мовним матеріалом, і таким чином, зберігає час та зусилля студентів.

З погляду лінгвістичної прагматики, правильний вибір жанру та дотримання його конвенцій вписується в кооперативний принцип Г.П. Грайса [7, с. 28], дотримання якого забезпечує успіх комунікативної взаємодії, оскільки створення тексту є результатом співпраці двох сторін: відправника й одержувача; обираючи жанр та дотримуючись правил його побудови, адресант пристосовується під адресата, останній у такий спосіб стає співавтором тексту.

Дотримання вимог комунікативного жанру є демонстрацією лінгвістичної ввічливості, тобто вираження солідарності з тими, хто бере участь у спілкуванні. Вірна побудова тексту пов'язана з питаннями домінування й сили. Правильне вживання мовного матеріалу засвідчує близькість соціальних позицій ("Ми говоримо однією мовою – ми рівні").

Література

1. Banda F. I cannot really think in English: Translation as literacy mediation in multilingual/multicultural learning context. - *Per Linguam*. - 2003. - V. 19. - P. 66-89.
2. Hyland K. *Second language writing*. - New York: Cambridge University Press, 2003.
3. Mojibur Rahman M. Genre-based Writing Instruction: Implications in ESP Classroom. - *English for Specific Purpose World*. - 2011. - V. 11.- P. 1-9.
4. Swales J.M. *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*. - Cambridge: CUP, 1990. - 260 p.
5. Bhatia V. *Analyzing genre: language use in professional settings*. - London: Longman, 1993. - 246 p.
6. Harmer J. *How to teach English: An introduction to the practice of English language teaching*. - Harlow: Longman, 1998.
7. Grice H.P. *Studies in the way of words*. - Cambridge MA: Harvard University Press, 1989. - 394 p.